

Népesedési folyamatok és a polgári állam jellemzői

Tk. 24-28. oldal

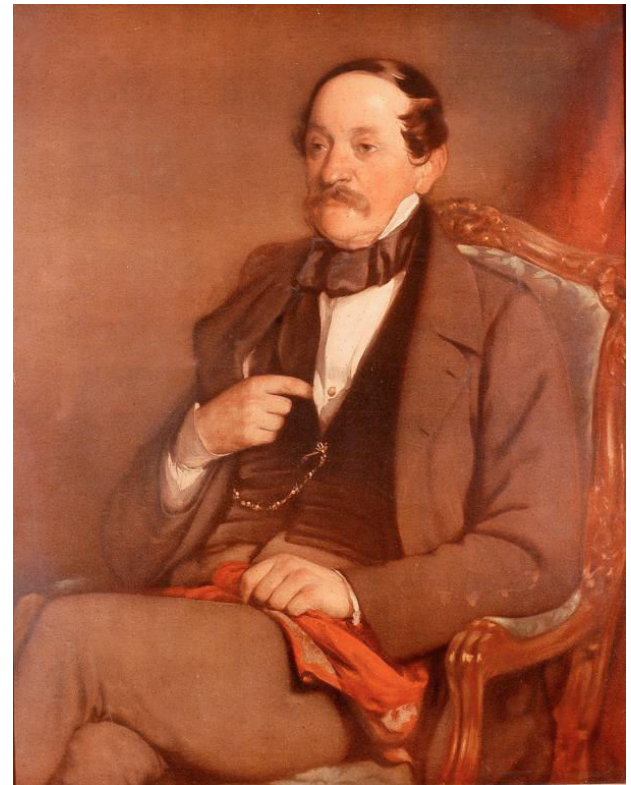
Népességnövekedés, társadalom

- Az ipari forradalom fellendülése és tudományos felfedezései miatt nőtt az európai népesség.
- A századforduló előtti és utáni években (1880-1920) jelentős volt az USA -ba áramlás (főleg: írek, olaszok, lengyelek, magyarok részéről)

Népességnövekedés, társadalom

- Csökkent a mezőgazdaságból és nőtt az gyáripari álláslehetőségekből élők száma
- Kelet-Európában kialakultak a torlódó társadalmak. Egyrészt mellett léteztek a régi társadalmi rétegek (paraszt, földesúr) és az újak (munkás, gyáros, polgár).

A swechati Dréher Antal – 1862 kőbányai sörgyár

1869 - Pick Márk

1888 - Herz Ármin

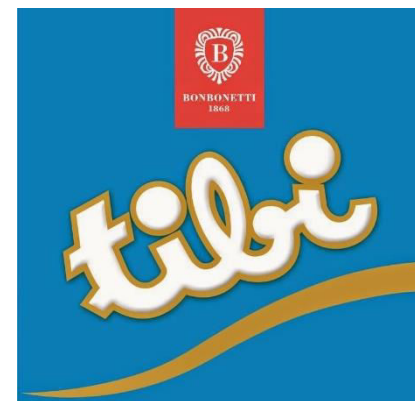
Dr. Zwack -
Unicum

1868 – Zsolnay Vilmos
– porcelángártó
manufaktúra

Törley József

Stühmer Frigyes – 1866-ban Hamburgból

A soproni Kugler Henrik – 1870
– cukrászda (francia mignon-ok)

Dobos C. József – találmánya
– a kakaóvajkrém 1885

Émile Gerbeaud, Svájcból

Kotányi János, 1881, Szeged - paprikamalom

Patika – 1901 – Richter Gedeon

Milka csokoládé – 1901, Svájc

COCA COLA - USA

1884 – John Stith Pemberton – Cocawine (bor + kokain)

1888 – 3 cég gyártja, alkoholmentes, szénsavas

1888 – Asa Grigs Candler egyesíti – Coca Cola Corporation

1904 – a kokaint lecserélik koffeinre

Városiasodás - urbanizáció

- a településekből – városok, nagyvárosok
- megjelent a tömegközlekedés, buszhálózat, majd Londonban 1863-tól metró is. (Pesten: 1896-tól van metró)
- Amerikában 1900-tól kezdtek megjelenni az első 30 emeletes házak. Később: Empire State Building: 1931-re épült meg: 448 méteres, 102 emeletből áll.)

Városiasodás - urbanizáció

- a lakásokban megjelentek a fürdőszobák, vízöblítéses WC-k
- a középosztály bővülésével két új tevékenység is terjedni kezdett a sport és a mozi.

Sportágak megjelenése (szabadidő)

- Foci játékszabályainak megalkotása: 1848 (Cambridgei Egyetem, Anglia)
- Tenisz feltalálása: 1874 (Walter Wingfield őrnagy)
- Kosárlabda: 1891 (James Naismith, USA)

A polgári állam

- Nemzeti államok: Európa országai igyekeztek államalkotó nemzetük érdekei mentén nemzeti államokká váni, visszaszorítva nemzetiségeiket. Az angolok az íreket, az oroszok pedig a lengyeleket nyomták el.

A polgári állam

- Az országok **többsége polgári állammá alakult**, melyben megnőtt a hivatalok száma, és az országok vezetése a lakosságot illetően egyre több dologba szólt bele. Megemelkedett a választásra jogosultak száma is, sok helyen kialakult az **általános választójog**. A nők csak az első világháborút követően kaptak szavazati jogot.

Oktatásügy

- Az oktatásért a 18. századig az egyház volt a felelős, ám ez a 19. század végére megváltozott. A legtöbb európai ország szétválasztotta az állam és egyház szerepköreit, és az oktatás állami feladattá változott.

1894-től az állam vezeti
az anyakönyveket

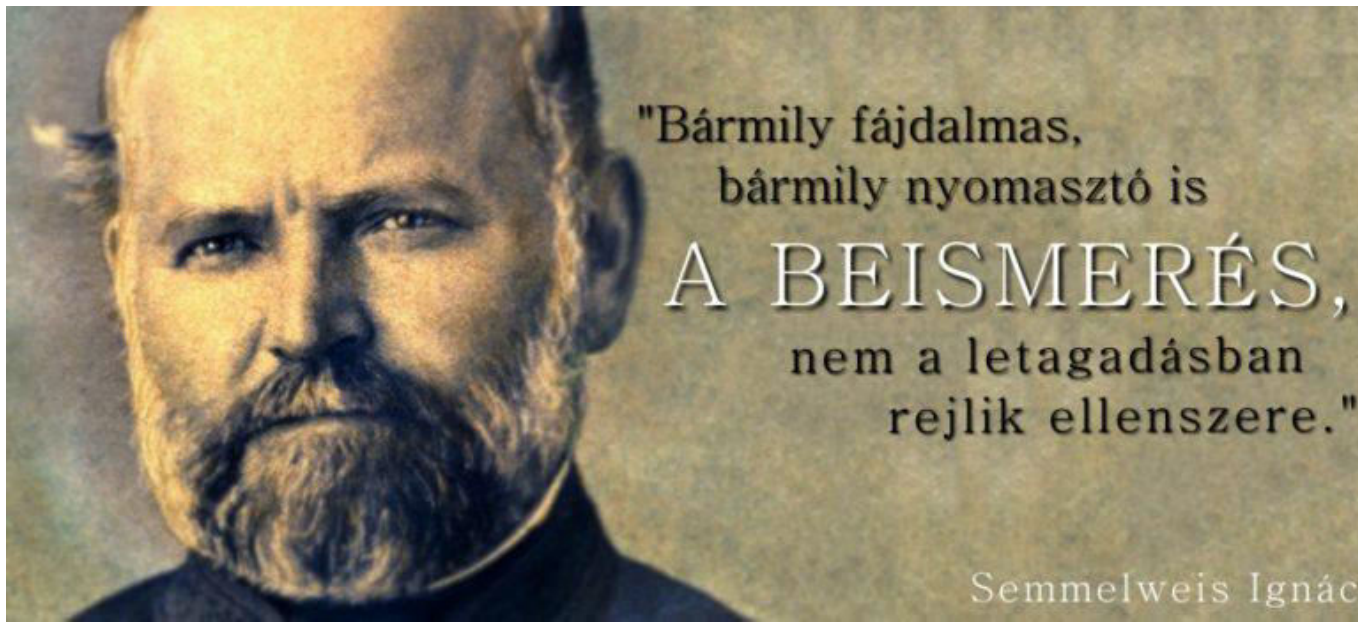
A gondoskodó állam

- Az állam védeni kezdte a munkavállalókat is: 1840-Anglia, gyári törvények: 12 óránál nem több munkaidő, gyermekmunka (már) csak korlátozva, Németországban: 1882-től kötelező betegség és baleset-biztosítások bevezetése, 1889-től nyugdíj.
- Magyarországon 1937 óta van 8 órás munkaidő.

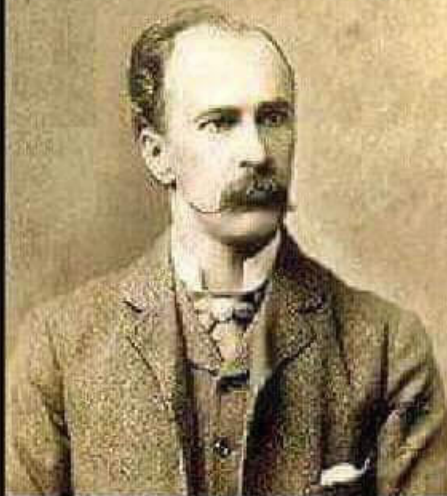

A gondoskodó állam

- Korábban csak egyházak kezén voltak kórházak (középkorban: ispotályok)
- az 1850 utáni időkben állami közkórházak létesültek.
- Óriásit fejlődött az egészségügy: felfedezték a fecskendőt, a klórral történő fertőtlenítést (Semmelweis Ignác) és a műtéti érzéstelenítést.

Az orvos egyik fő
feladata megtanítani
az embereknek, hogy
NE szedjenek gyógyszert

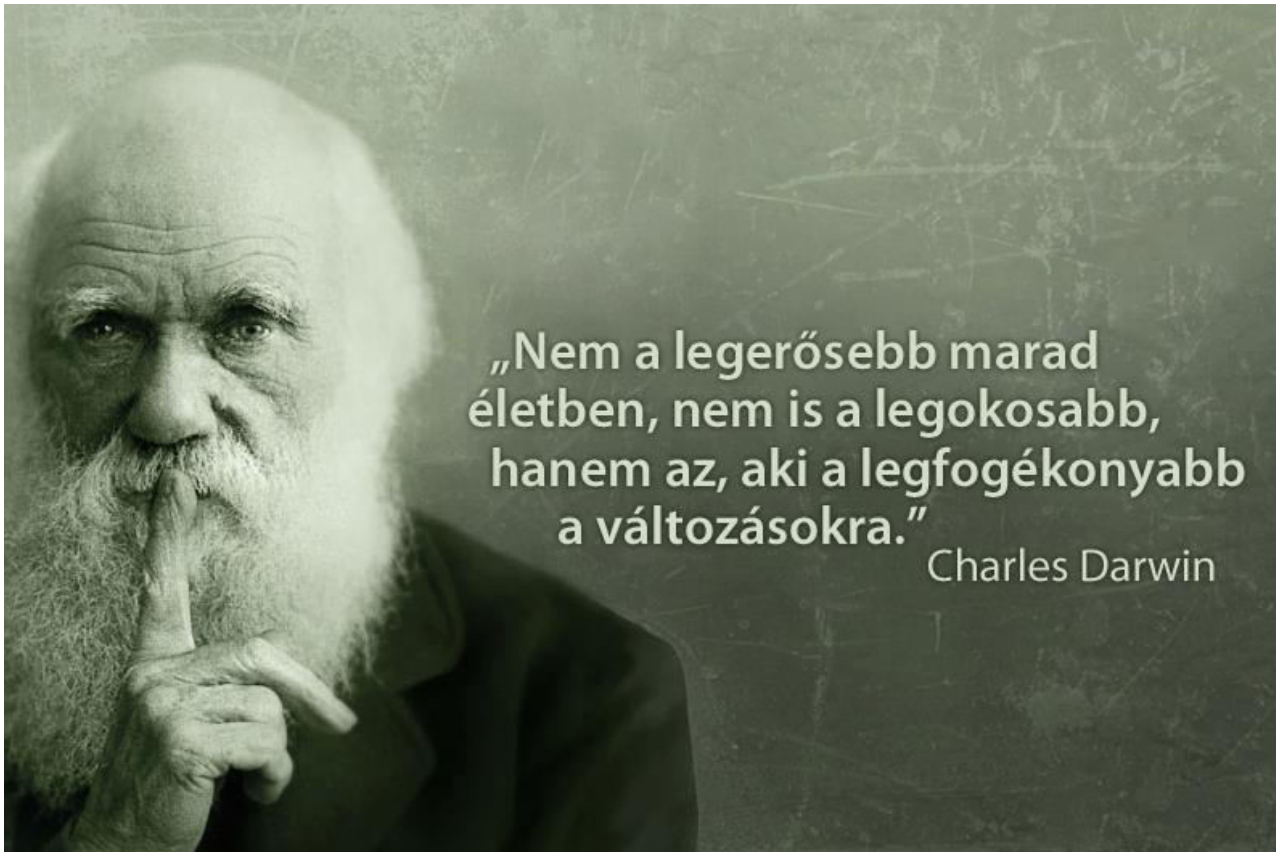
- William Osler -
(1849 - 1919)

Akit a modern
orvoslás atyjának
tartanak

A gyógyszeripar nem
gyógymódot ajánl, csak
vevőkört gyárt.

Gondolkodók, művészek a változó világban

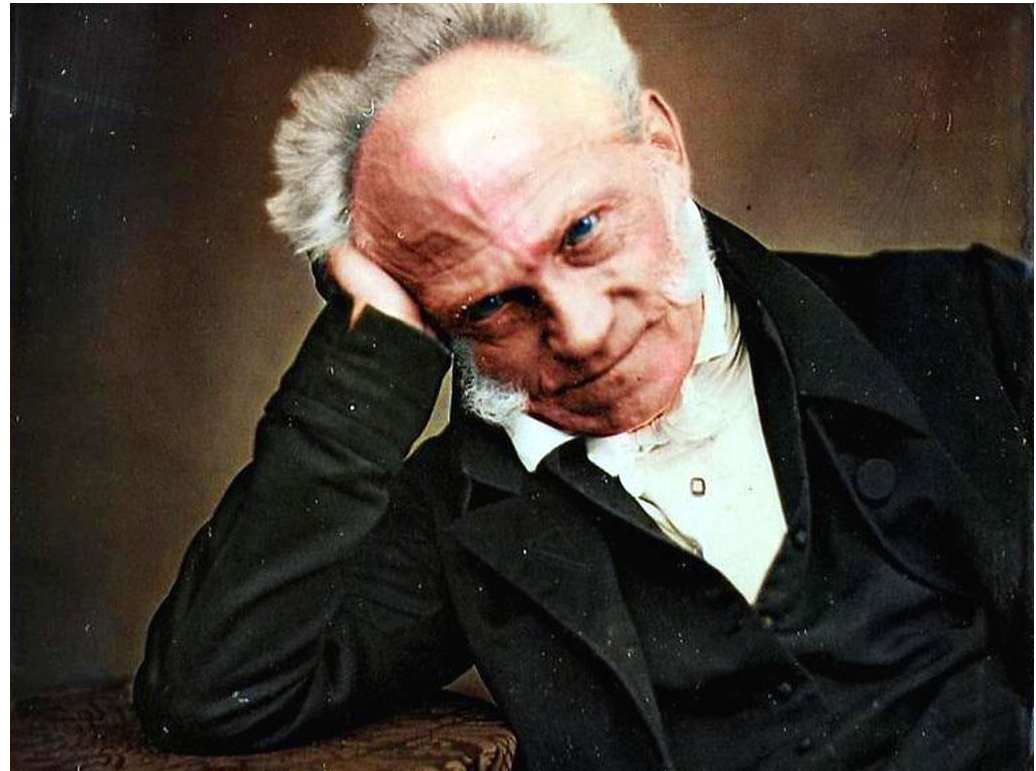
- Charles Darwin angol természettudós volt, aki az 1830-as években beutazta a világot, majd 1859-ben publikálta élete főművét, melynek címe: "***A fajok eredete***„ Ebben fejtette ki evolúcióelméletét.

Filozófiai irányzatok, művészetek a 19. század második felében:

- **Az irracionálisizmus:** az egyént felfoghatatlan, irracionális erők befolyásolják. Pessimista (borúlátó) filozófia volt. Fő képviselője: Arthur Schopenhauer

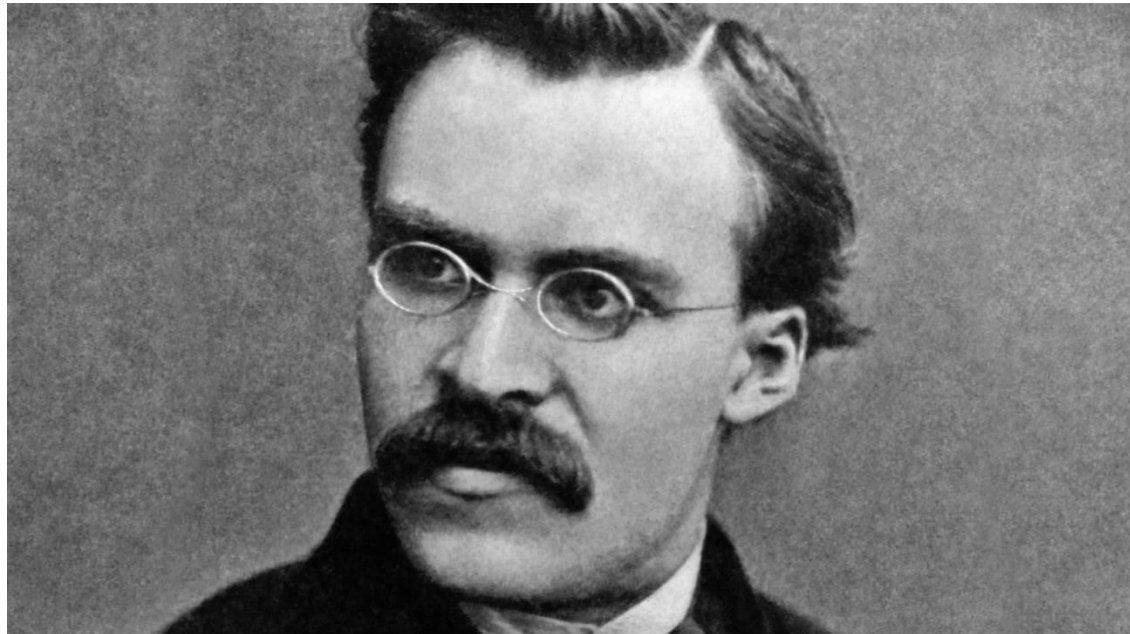
**Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.
Arthur Schopenhauer**

Filozófiai irányzatok, művészetek a 19. század második felében:

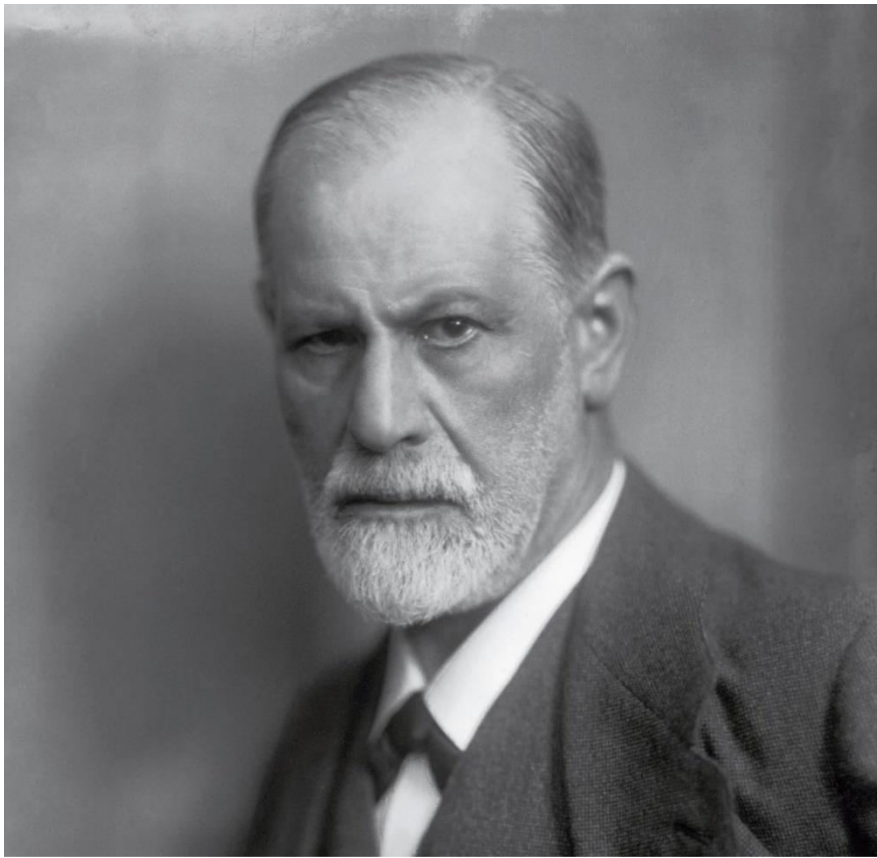
- **Friedrich Nietzsche**, (Isten halott!), aki a magas erkölcsi elvárásokkal bíró, értelmileg független és felsőbbrendű emberek teremtette új világban hitt

„Életünk nagy korszakai azok az alkalmak, amikor elég bátrakká válunk ahhoz, hogy gonosz tulajdonságainkat a legjobb tulajdonságainkká kereszteljük át.”

Filozófiai irányzatok, művészetek a 19. század második felében:

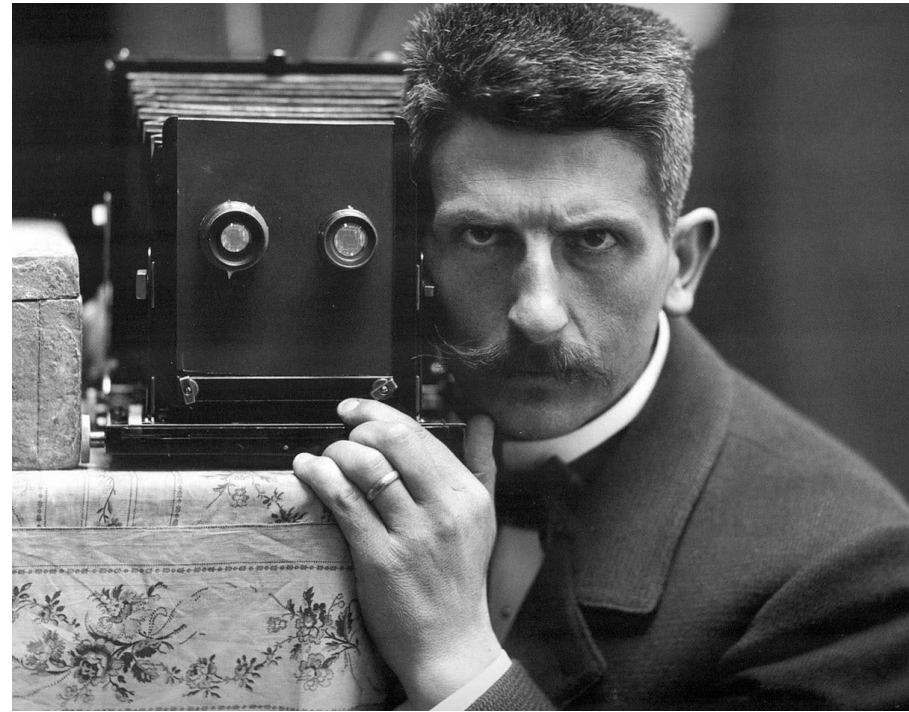
- Sigmund Freud, aki a mindenkiben meglévő ösztön én, és felettes én konfliktusaiban látta a lelki problémák gyökereit.

„Az emberek nem tudnak titkot tartani. A szemükből, a szavaikból, minden rezdülésükből, a pórusaikból szivárogoz szörnyű titkuk...”

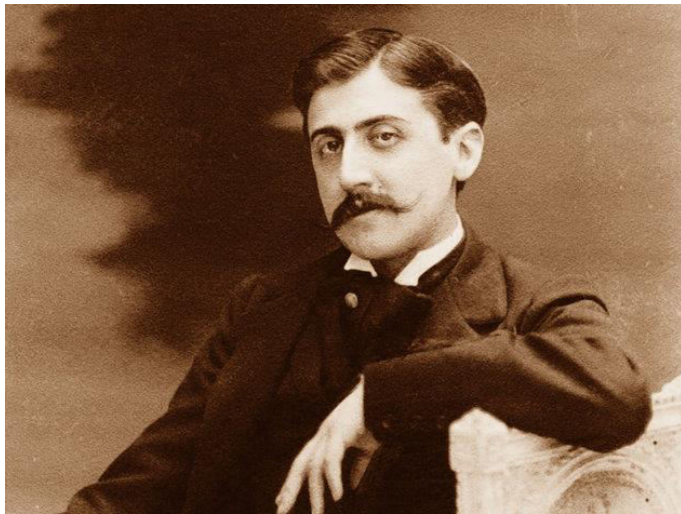
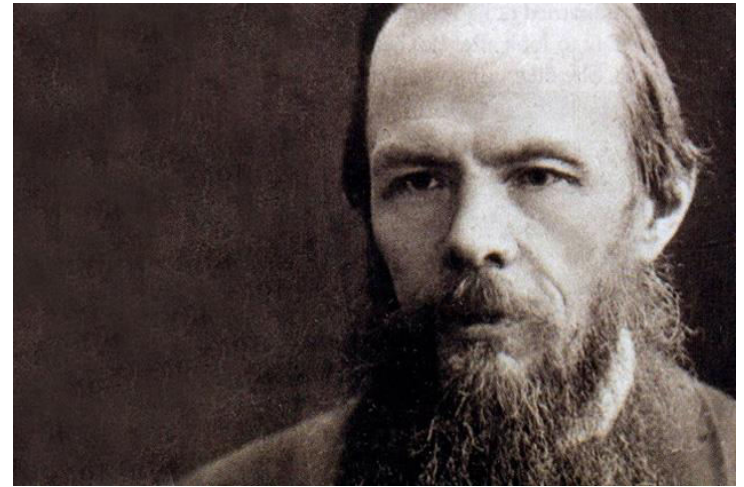
A művészetek

- A technika fejlődésével új művészeti ágak jelentek meg, mint a fényképészet és a film. Megkezdődött a tömegkultúra és a magas művészetek szétválása.

A korszak nagy írói

- Émile Zola (1840-1902),
Nana
- Dosztojevszkij (1821-1881),
Bűn és bűnhődés, A félkegyelmű, A Karamazov testvérek
- Marcel Proust (1871-1922),
Az eltűnt idő nyomában

*„Az ember semmi, csupán a műve
számít!”*

- Gustave Flaubert levele George Sand-nek

Köszönöm a figyelmet!